

silvicultura

71

abril 2015

- Resultats del projecte WOODTECH.
- Ús de dades de teledetecció per a la definició i mapificació de tipologies de regeneració en zones afectades per GIF.
- Tipologies de pastura sota arbrat de les principals formacions arbrades a Catalunya, i determinació de la seva qualitat pastoral.
- LiDAR i planificació forestal.
- L'acreditació de centres de formació forestal europea, objectiu principal de l'Agència Nacional EFESC.
- La responsabilitat civil del propietari a la seva finca.
- La responsabilitat social: una eina de diferenciació per als gestors forestals.
- Marca de garantia dels productes forestals.
- CIRE, l'alternativa responsable.
- La recuperació de pastures i la producció de biomassa forestal a la vall de Camprodon.
- IV edició de la Fira de Biomassa Forestal de Catalunya.
- La producció d'estella i pèl·let a Catalunya l'any 2014
- El projecte StarTree emfatitza la importància dels productes forestals no fusters al Mediterrani

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura, Ramaderia,
Pesca, Alimentació i Medi Natural

Centre de la Propietat
Forestal

El projecte StarTree emfatitza la importància dels productes forestals no fusters al Mediterrani

El valor dels productes forestals no fusters arriba a superar el valor de la fusta en roll industrial en alguns països del Mediterrani.

Es boscos europeus, que representen el 35% de la massa continental de la Unió Europea, proveeixen de múltiples béns i serveis a les comunitats rurals i el conjunt de la societat, generen ingressos a uns 16 milions de propietaris forestals i creen al voltant de 4 milions de llocs de treball. Per aquest motiu els boscos europeus tenen un paper clau en el foment d'un creixement intel·ligent, sostenible i integrador a Europa basat en una economia verda.

La fusta i els productes fusters són sens dubte els principals productes del sector forestal. Addicionalment, en moltes regions europees el pes dels productes forestals no fusters (PFNF) pot ser molt important, i contribueix a garantir els ingressos, els mitjans de subsistència, el manteniment dels coneixements tradicionals i el foment de la competitivitat de les economies rurals. Els PFNF inclouen productes alimentaris i farmacèutics (com ara la carn de caça, els pinyons, fongs/bolets, tòfones, castanyes o plantes aromàtiques), materials industrials (per exemple, resina o suro) o decoratius (per exemple, grèvol o molsa), entre d'altres.

Així, l'informe sobre l'estat dels boscos europeus (Barbati i altres, 2011, Forest Europe, UNECE i FAO 2011, basat en estadístiques oficials dels països), xifra en 2.763 milions d'euros el valor dels PFNF a nivell d'Europa, dels quals un 83% prove-

nen de productes vegetals. Aquesta xifra representa aproximadament un 10% del valor de la fusta en roll, que varia segons les regions geogràfiques europees. Aquest valor no és menor si tenim en compte que molts productes no fusters no apareixen en les estadístiques oficials. Particularment, als països mediterranis, on la diversitat de PFNF és molt gran i la productivitat de fusta és generalment baixa, es pot veure com el valor dels PFNF pot ser proper o, fins i tot, superar el de la fusta en roll industrial (Figura 1).

La Unió Europea és coneixedora de la importància present i futura dels PFNF a escala regional i europea com un dels elements que poden contribuir a impulsar una bioeconomia verda a escala europea. Aquest interès creixent per aquests productes, tant des d'un punt de vista econòmic, com des d'un punt de vista ecològic o social, contrasta, no

obstant això, amb l'escassa informació de què es disposa. Aquests fets han impulsat que la Comissió Europea estigui finançant el projecte StarTree (www.star-tree.eu) per al període 2012-2016.

Els primers resultats del projecte StarTree mostren un biaix quant a importància i ús dels PFNF als països mediterranis

L'objectiu general del projecte StarTree és proveir un millor coneixement en l'optimització de la gestió dels PFNF i el desenvolupament d'enfocaments innovadors per augmentar les seves possibilitats de comercialització i rendibilitat, amb vista a fomentar una economia rural més competitiva. Això requereix l'establiment d'instruments

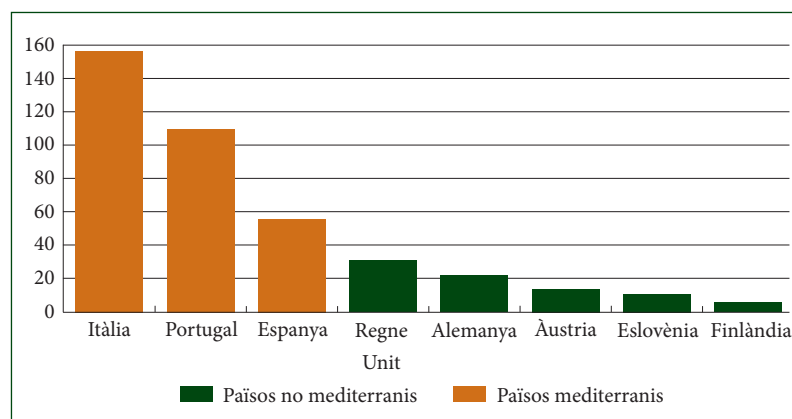

Figura 1. Percentatge (%) del valor anual dels productes forestals no fusters (vegetals i fongs) respecte al valor total anual de la fusta en roll industrial (Font: Barbati i altres, 2011).

d'orientació, recursos i eines per donar suport a les parts interessades en la millora de les cadenes de valor, que van des de la producció fins a la comercialització dels PFNF.

Per tal d'assolir els seus objectius, StarTree busca una aproximació basada en gran mesura en la participació de les parts interessades mitjançant un enfocament regionalitzat. Per això, s'han definit un conjunt de 14 casos d'estudi regionals que reflecteixin la diversitat d'ecosistemes i de productes forestals no fusters. D'aquests casos d'estudi, set es localitzen a l'àrea mediterrània: Alentejo, Castella i Lleó, Catalunya, Trentino-Alto Adige, Eslovènia, Osrednjeslovenska i Bursa (Figura 2), respectivament d'oest a est.

El projecte ha permès obtenir un primer informe de síntesi sobre la situació dels productes forestals no fusters a escala europea (Wong i Prokofieva, 2014), que constata la importància que tenen els PFNF als països mediterranis comparativament amb altres àrees d'Europa. Aquesta importància no es basa únicament en les xifres macroeconòmiques dels mercats d'aquest productes, sinó també en el fet que els PFNF formen part de la vida i cultura dels països mediterranis. Els percentatges d'ús personal dels PFNF mostrats a la figura 3 deixen paleses les divergències entre països mediterranis i no mediterranis (Figura 3).

Aquesta diferència entre països mediterranis i no mediterranis també es reflecteix clarament en el nombre de PFNF que s'utilitzen per països. Així, i segons es desprèn de la figura 4, els països del sud d'Europa utilitzen molt més PFNF independentment de quin sigui el seu origen. Aquesta diferència arriba a ser notable en alguns productes com els d'origen vegetal o els dels fongs, circumstància que també es veu reflectida en els mercats i en els hàbits dels consumidors. Així, per exemple, la legislació finesa autoritza un total de 37 espècies fúngiques per

ser comercialitzades, mentre que la legislació espanyola n'admet fins a 93 (Peintner i altres, 2013).

El cas d'estudi català: la prova pilot del PNIN de Poblet

Catalunya compta amb una important diversitat de productes forestals no fusters que en algunes àrees suposen un important recurs econòmic (suro, pinyons, etc.). Sens dubte, però, el recurs no fuster més popular i més estès per tot Catalunya és el dels bolets, tal com han confirmat les darreres dades de l'enquesta Òmnibus (Górriz i altres, 2014).

El projecte StarTree pretén millorar el coneixement de la producció de bolets mitjançant el seguiment de parcel·les permanents i la identificació dels factors que incideixen en la presència de les espècies més preu-

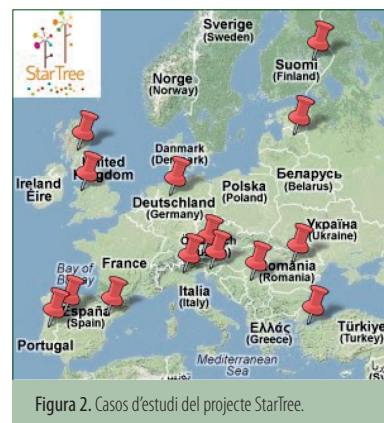

Figura 2. Casos d'estudi del projecte StarTree.

ades, tot dissenyant tractaments micosilvícoles que permetin incrementar la productivitat fúngica dels boscos catalans. El projecte incideix igualment en l'estudi dels mercats dels PFNF, en processos d'innovació i en la governança de la seva gestió. A Catalunya s'estudia en profunditat l'àrea pilot del PNIN de Poblet, en el marc de la prova pilot de regulació de la recol·lecció micològica.

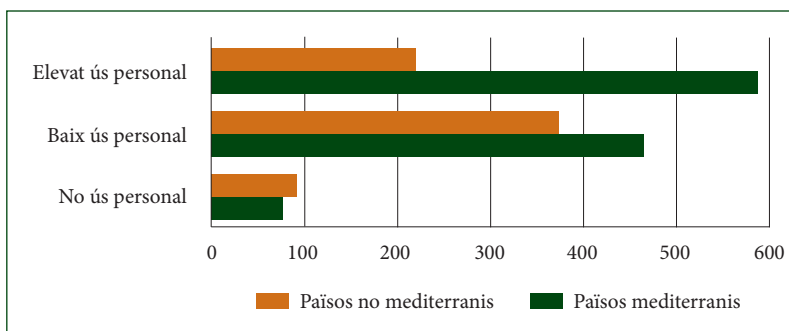

Figura 3. Ús personal que es fa dels productes forestals no fusters als països mediterranis i no mediterranis, segons el nombre d'espècies de plantes i fongs. (Font: Wong i Prokofieva, 2014).

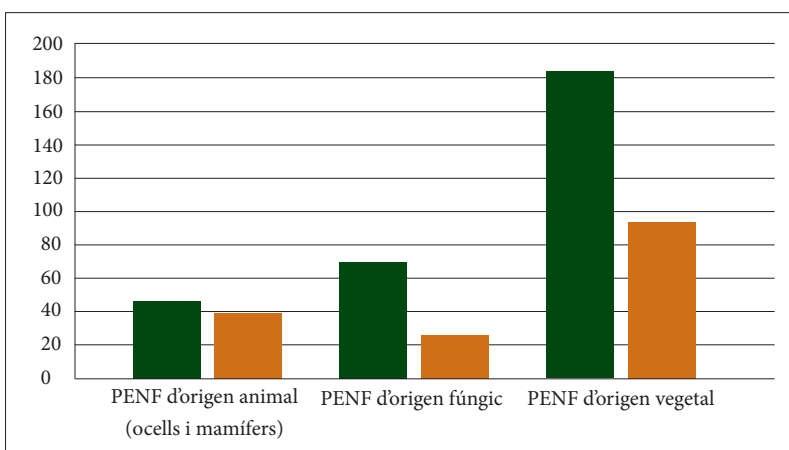

Figura 4. Nombre de tàxons utilitzats en les diferents regions d'estudi pertanyents a països mediterranis i països no mediterranis segons el seu origen. (Font: Wong i Prokofieva, 2014).

El primer any de la prova pilot (tardor de 2012, quan la campanya va allargar-se 61 dies) un total de 2.158 persones van adquirir l'autorització de recollida de bolets; la temporada 2013 no va obrir-se a causa de la manca de pluges/producció de bolets, mentre que a la tardor de 2014 el nombre de permisos va ascendir a 2.232, tot i reduir-se la durada

de la campanya a 47 dies (Taula 1). Aquest increment es pot associar a una major producció de bolets a la zona (Figura 5), però també a les millores introduïdes arran de les enquestes de seguiment als visitants entre les quals destaca el permís de recol·lecció diari. Altres millores com el tràmit telemàtic per a l'adquisició d'autoritzacions de reco-

llida no varen tenir la incidència esperada, amb només 52 sol·licituds, cosa que probablement va lligada al fet que la majoria del visitants de l'espai procedeixin de la província de Tarragona (Figura 6) i que poden preferir treure's el permís presencialment. Les dades obtingudes en aquesta segona temporada de regulació confirmen l'acceptació per part dels boletaires de la regulació micològica al PNIN de Poblet, més enllà de l'efecte crida que es podia esperar l'any 2012 amb una presència important als mitjans de comunicació.

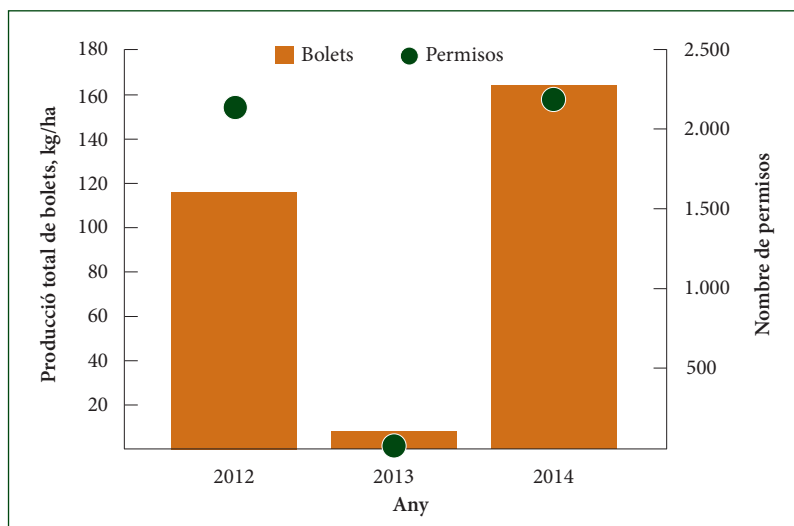

Figura 5. Estimació de la producció micològica a l'àrea regulada del PNIN de Poblet els anys 2012-2014 i nombre de permisos adquirits.

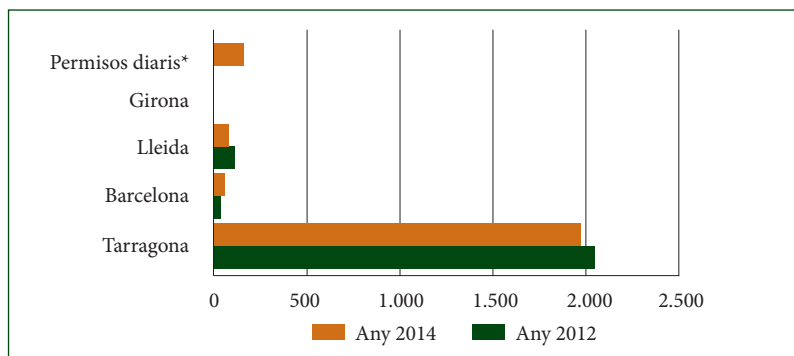

Figura 6. Nombre d'autoritzacions expedides per procedència dels visitants (*Els permisos diaris introduïts l'any 2014 no s'assignen a cap procedència).

Taula 1. Nombre d'autoritzacions expedides per a la recollida a l'àrea micològica regulada del PNIN de Poblet les temporades 2012 i 2014.

Categoria de peu	Any 2012	Any 2014
Forans	248	215
Jubilats i entre 14 i 17 anys	107	138
Locals	1.725	1.629
Menors de 14 anys	78	96
Diàries	0	154
TOTAL	2.158	2.232

Bibliografia

GÓRRIZ, E.; MARTÍNEZ DE ARAGÓN, J.; BONET, J.A.; VALLVEY, A. (2014). «La societat catalana accepta una regulació per la recollida de bolets i un pagament finalista cap a la gestió del bosc». *Silvicultura*, 70: 24-26.

BARBATI, A.; BASTRUP-BIRK, A.; BAYCHENA, T. I ALTRES (2011): State of Europe's forests, 2011: *Status & trends in sustainable forest management in Europe*.

PEINTNER, U.; SCHWARZ, S.; MESIC, A.; MOREAU P-A.; MORENO G. I ALTRES (2013). *Mycophilic or Mycophobic? Legislation and guidelines on wild mushroom commerce reveal different consumption behaviour in European countries*. *PLoS ONE* 8(5)

WONG, JLS.; PROKOFIEVA, I (EDS) (2014). Report presenting synthesis of regional sectoral reviews to describe the «State of the European NWFP». *StarTree deliverable D1.3* (www.star-tree.eu).

José Antonio Bonet ^{1,2}

Elena Górriz ²

Camille Evard ³

Irina Prokofieva ^{2,3}

Juan Martínez de Aragón ²

(1) Universitat de Lleida; (2) Centre Tecnològic Forestal de Catalunya; (3) ForEco Technologies, SL